

Salgótarján és Vidéke.

Szépirodalmi és közgazdasági hetilap. — A Polgári Kör hivatalos lapja.

Előfizetési ár:

Egyre évre	10.—	A Polgári Kör tagjai és kisebbségi részére:	
Fél évre	6.—	Egyre évre	3.—
Három évre	25.00	Fél évre	2.—
Egyre csak ára 20.00		Három évre	15.00

Feloldó szerkesztő

Dr. GÖR. ER JAKAB

Vitacso: a lap szerkesztő részét illető kérelmeket valószínűleg hirtelenben és előzetesen a „Salgótarján és Vidéke” szerkesztőségében, vagy a hivatkozott intézményben.

Tekintetes

Szerkesztő úr!

Szerkesztő úr! Sajnos lapjának 1. évi szeptember hó 29-én megjelent 29-ik számában egy előttem ismeretlen úri ember következtében egyik számommal írt, egyszer a megszólalt közéletiségi, majd az „Országosvágya” és a „Hakonyka” való közéletiségi állapota miatt.

Engedjen meg kedves Szerkesztő úr, hogy miként a múltban, úgy most is bizonyos személyekhez fordulok, mert ama bizonyos úri ember, aki a közéletiségi állapotának orvoslását várta, ki előttem — név szerint ismeretlen állományban — bár sejttem, hogy ki az.

Az újságíráshoz nem értek, nekem más és pedig igen sok más dolgom van, úgy — hogy ha értenék is hozzá — nincs arra időm és időm. De mikor nincs létjogosultsága a támadásnak, észrevétel nélkül nem térhetek feleletre napitörőre! Nem lehetem azt már csak azért sem, mert a „Még egyszer a mátraszeli ár” c. vezérfelirat mint föléletes tévesztés elűlt, ki előtt a cikkírőnek el kellett hallgatni, mint a „pinty”-nek. Nem tudom, hogy a cikkíró az önmagát gondolja-e egy ártatlan, esetleg kis pinyűkkel hasonlíthatóknak — vagy igen pinyűkkel kell gondolnunk?!

Mindégyi időt kell szaktitanom, hogy a megremült „pinty”-et egyrészt a pu-

tyóké sítal megriasztott „társadalmat” másrészt — megnyugtassam lenét.

Kedves Adófizető Polgártárs!

Közgazdaságunk sokere tényleg döng, nehékes, sőt máhólap a mátraszelihez hasonló „müder”-szóval kézzel bevont, hűvös rizet, kőhárdó szörve a nyagokat tartalmazó „tengerstem”-ekben merül el. A közgazdaság és haladás — nem gondoltam kedves Polgártárs, hogy azt sem tudja még eddig — fordított irányban állanak. Igen, mert napjainkban — a múlt évben alkotva meg a törvényhozás az új közgazdasági törvényt a annak előtöltése után ma miben áll a közélet közéletiségi? Ahhoz, hogy a közéletben minden hónapban egyszer — sőt — nyolcvanöt-ötig befutja Vízvár, Kátár, Mátraszeli, Bismokerecs, Mátraszeli, Nemti közleget a egy hónapig valóban kell lenni a közgazdaságunknak. S miként nem is lehet a közélet, sőt 10—12 közélet közéletiségiért kétféle ellátás a mellett, hogy ide-oda rángatják, széllehez, be-telekhez stb.

Kérdem, a kudar: joggal, vagy más hatóság okozható-e a közéletiségiért ilyen súlyos volta miatt, vagy a törvény befűlben van a hiba? Óka vagyunk-e mi annak, hogy egy—egy apóbb törvény a közgazdaságunk nehékes szekerét sokszor még nehékesebbé s nyirkosabbá teszi? Azt hiszem „adófizető polgártárs”-am,

hogy nem mi vagyunk okai a közéletiségi károsító hátramaradásának.

Hivatkozok a t. cikkíró úr arra, hogy ezen „bűzös” tengerstemeket már egy ízben az tárgyává tette. — Sajnálom, hogy ezt a lap példányt annak idején nem olvastam, mert már akkor eljött volna volna annak, hogy azt a szerény kis felvétel — Mátraszeli — hova-ova hirtel, nevezetességgé váljon!

De térjünk rá, a „bűzös” tengerstemekre s elmélkedjünk egy kicsit azok felett — ha ugyan ezt a fertőzés vezetője nélkül megtehetjük! Mik ezek a tengerstemek, hogy kerültek azok oda és mikor?

Mátraszeli közlegetben a 70-es évek elején tagosították s ezen tagosítás alkalmával kenderáratot is jelölték ki. Megkérdezve egy pár öreg embert, azok egyértelműen oda nyilatkoztak, hogy ezek a tengerstemek 35—36 éve használatnak kenderáratotnak. Időközben életbelépett azelőtt 15 évvel az 1894 évi XII. tc., melynek 17 §-a a közleget kenderáratot kijelölését egyenlően meghagyja, majd az ezen törvény végrehajtás tárgyában 1894. okt. 17-én 48000. sz. a. kiadott végrehajtási rendelet 17. §-a a következőben írja körül a kenderárató helyek kijelölésének mikéntjét: „Amely közlegetben mesterséges ártatók vannak, illetve létesítettek, a kender-vagy len-ártatás más helyen meg sem engedhető. Egyáltalán nem engedhető meg az ártatás:

rel, Lacikával, Jancsikával, Gizikével?

Jutka: Kik ezek?

Miklós (pathosozal): Ezek kérem az ideális szerelem gyümölcsei. Ezek azok a társaság, amelyeknek közlegetben feltöltéssel szükséges, hogy a példát élet boldog legyen. Röviden: ezek azok, akik nélkül az ideális szerelem elképzelni nem lehet.

Jutka: Ebben igaz van magának. Ezek nélkül valóban nem lehet elképzelni az ideális szerelem s mindhogy ezt én magam belém, tehát már lártott ilyen két lábba szelídülő „tényező”-ket. Így állva a dolog, azt hiszem, hogy nem csak nehékes elismerem azt, hogy a procedens nélkül áll dolgokban nem hiszünk mindjárt. Teljesen e-nervált idegzeteknek és a moral insanity nagyobb kifejeződésűbb stádiumában kell lenniük azonban, ha oly dolgokban, melyekre procedens már volt, sőt azt a magának szemmel láttuk, kétekedünk. Pá magának, Miklós!

Miklós: De kérem még nem vagyunk — Jutka: Jó, jó, majd alkalomadtán folytassunk beszélgetéseket? (E).

Miklós (halapít vére): csak lányokkal ne kezdjen az ember. Ez a Jutka most azt hiszi, hogy sikerült bennem az erősebb nevelte legyőznie.

Dr. Saj—dy.

TÁRCSA

Ideális szerelem.

Miklós: (34 éves átalalember, októberre szerénylált barna arcbőrére és agyonszűzűsével rendelkezik.)

Jutka: (21 éves hölgy, ki több órén a gyönyörű barna szeméin kívül az élet-e-ményesből merített és sokszorosan becsült tapasztalatokkal is rendelkezik, sőt emelkez tudatában van.)

Miklós: Kegyet talált azt mondja, hogy még a mi szándékunkban is létezik ideális szerelem. No igen, ha az ideálisan szeretőnk háta mögött ott áll a képeperés apa, aki ilyen formában fennállhat a kegyed közelében. Oly körülmények között midőn az „Ideális szerelem” a kép háttérben a képeperés apa áll, a kép előtérben a szerelemeskecske nyomdoka árhatik „petit faits”-ekben.

Az ideális szerelemben pénz kell kedves nagyok, de ha a pénz visszerk be ebbe a nagyzerűt jérékba, akkor az már nem lehet ideális, annak dacára sem, hogy az ökor legnagyobb, legfényesebb ténye a pénz megalkotása volt. A szem, a drága, a csengő pénzről!

Jutka: Kérem, néha gyorsabban, máhó okosja az ökor legfényesebb tényeit, sőtcs legyen. Az avariat az ideális szerelemben feltűnő pénzről. Ez szerelemre nem áll. Egy jótanács gondolkodás is és két arca kar sok mindenre képes. Sőt arra is képes, hogy szerető híveinek és barátainak a mindennap kegyeset megteresse.

Miklós: De né hátrja számított kivét: azt sem kérem agyad, hogy a félszerelem és a valódiélet, — jótanács a botanikában még mindig igen értékes helyet foglalnak el, — mint tolett-cikket már nem használhatok, nem tudom, vajon az erősebb nemek háttérben vagy nagyobb brómérsé, továbbá, minthogy az ember sőtcs lábál és bizonyos dispoziáció vannak a szelid és a gyűb lényességűk nem, hái egyszer-kétszer szerető híveinek hátrja azt a képeperés család felhelyet, azaz szeretőnk való-hozá elmenet.

Jutka: Természetesen, de ha a pár irak nem dohanyozásnak és nem ragaszkodásnak feltűnő a dolótól társaspartie-kekhez, akkor —

Miklós: (gúnyosan közbevetve): És midőn az jótanács csak azért, hogy nagy-sága meglepődésűsége a. n. kalapot hordjas?

Jutka: — akkor jótanács!

Miklós: No mondjak, hogy eddig rendben vagyunk. De mit csinál kérem Bőrszék-

1.) a község beiterületén vagy közvetlen közelében levő vizekben;

2.) azon vizekben, amelyek rendszeren ivásra, vagy állatok itatására használatosak;

3.) azon vizekben, amelyekben rendszeres halászat vagy haltenyésztés üzemel.

A mátraszélei tengerszemek a községtől 1/2-1 órai járásra vannak, tehát minoseknek a község közvetlen közelében. Igaz, közlekedési út mellett vannak ezek a „bűzös” mosarak; de ha még 35 év óta egyetlen egy mátraszélei kendertermelő sem lelte dicstelen halálát ezen tengerszemek partjain — miáltal a bűzös kender kővékel szedte ki az ődöklő kőrisárak műföldi kövét — azt hiszem annál kevésbé van kihatás arra, hogy ezen kőrisárak az úton járó-kelők drága egészségét veszélyeztessék. — Nem fordult elő még eddig Mátraszéle község üzeményedés múltjában, hogy ezen panaszos tengerszemek kőrisárai okozták volna valakinek váratlan halálát. Lehet, hogy az ott járó-kelők életét a „parfümös respirátor”-ok mentették meg, de ez még megérdemelt szorosabb hipotézis.

Nem a mátraszélei tengerszemeket s nem a közegettségügy maradványát véstem, csak azt akartam kimutatni, hogy a mátraszélei tengerszemek hatóság: intézkedések folyamánál, ezek kijelölése a járó: főszolgabíró hatáskörébe tartozik s nem a kassai jegyző hatáskörébe. Mindaddig míg a kendertermelés megengedett foglalkozás lesz, kenderáztatók is lesznek s ha ezek lesznek, lesznek más tengerszemek is. Mert a kenderáztatót sem lehet a mátraszélei völgy két oldalán húzó heggyek tetejére kijelölni — ott ugyanis tiszt hájnosan produkálna az ártató — mérgező a közlekedés is nehezekes volna. Így csak a közlekedési út mentén húzó völgyben lehet azt látsítani s ennek is az az előnye, hol vízrel lehet venni.

Nem tartom fölöslegesnek, hogy Mátraszéle község Miskolcon át vasúton közlekedésük meg — mert a közlekedésnek az a módja a repülőgépek korszákadban határozatlan maradványra mutatna. Haladnunk kell a korral s ha már csak a közlekedés érdekében a haladásra szemben — legalább mi repüljünk s ne akarjunk még mindig vasúton járni. — Ezt a „nehékes” közlekedési eszközt adjuk át a múltnak.

A repülés már csak azért is praktikusabb, mert a mátraszélei tengerszemek felett 2—3000 méter magasságban azt hiszem a kőrisárak is veszítenek bármely hatáskörből, viszont az utazó megszabadul a „parfümös vattával kibélelt respirátor”-ok beszerzésének költségétől. Miért ne keressünk mindig a célravezetőbb praktikumot?

A cikkíró úr által constatált baj kétféle képen volna orvosolható:

Vagy a közlekedési utat kell másféle vezetni, vagy a tengerszemeket betömni. Az előbbi lehetetlen, mert a jelenlegi keskeny völgyön kívül más alkalmasabb hely a közlekedés céljaira nincs az utóbbi mód lehetetlenné fogja tenni a kendertermelést. Mert az említett völgy oly keskeny, hogy ha a tengerszemek beljebb kerülnek is — a jellegzetes dűz ép úgy fogja urálni a mátraszélei völgyet, mint most.

Külömbégek csupán a kőrisárak forrásának közelségében lenne; most közelebb van az a közlekedési úthoz, akkor messzebb lenne.

„Hogy a kender szállítási és behozási szakban a felülbélek szekerrel és kender húzókkal (talán kender-kévek?) elfoglalják az egész szűk utzakasznak 1/2-1 részét és a fergalmat lényegesen megakasztják” — erre nézve intézkedtünk hogy a jövőben ez ne forduljon elő, bár a még szabadon hagyott 1/2-1 rész az uton egy szakasz katonaság hátrafelé deffellérőzhet. Viszont azoknak a mátraszélei „adóztató polgárok”-nak is el lehet egyszer nézni, hogy merészkednek otromba szekerükkel az úton felülni s az által egy másik, talán sokkal több adóztató polgárnak kellemetlen percekkel szerezni.

Mátraszéle községnek külön közegettségügyi bizottsága nincs s közegettségügyre a fennálló törvényekkel nem élnek. Mert amint előbb hivatkoztam az 1894. évi XII. tc.-re, a kenderáztatók törvény alapján letértek. Hogy a közegettségügy követelményeinek ilyen formában ezek nem felelnek meg — azt a cikkíró úr kifejtette.

Kérdeje meg kedves Szerkesztő úr, hogy levélben nagyon hosszúra nyújtottam, de hosszú cikkre — az unalmas hosszú fari szövegre való tekintettel — hosszú cikket kell írtatnom, hogy a közegettségügyre a fennálló törvényekkel egyeztetve az egyhangúság másképp, hogy Mátraszéle nem Országosváros s nem a Békényben, hanem Salgótarján és Inasó körzeties városkörnyékében van.

Az az reményben, hogy uraimnak helyt adni erősen lesz, vagyok

Kassán, 1909. október 4.

alkalmazott szolgája:

Csekey Sándor,
közegettség

A cikk szerkesztő úr: Ugyan nem magyarázok s nem érdekel a cikkbe bejegyzés. Szépek.

Igen tisztelt Szerkesztő úr!

Kérdeje meg, hogy b. lapja legutóbbi számban megjelent Vádatlan c. vezércikkhez néhány kérésedek megjegyzést tisztek.

Közegettségügyben, hogy nincs igazam, mikor azt állítottam hogy a sok tere közti ami egyrészt a lap, másrészt a másik helyi lap használatát megelődött, nem változt meg semmi. De én ezt nem mondtam, hanem csak annyit írtam hogy szövegileg leírtam, hogy mi változott meg a sok új eszmével szemben.

No de megemlítem Szerkesztő úr, hogy én ilyen esztélyiséget semmi töllet veszek a kezében. Én — tudja — olyan beképzelt pessz vagyok, hogy azt hiszem, hogy amit én csináltok, az mind nagyon jó és nagyon helyes. Most is azt gondolom, hogy ha én helytelenül nem a lapunk azt a cikkét írtam, ami folytonos új tervek új gondolatok fenntartása hozzászával igazságot az érdekesség fenntartani lapunk iránt helyes dologok miveltek. Én — sem bánom tartoznak a társaság — sok I. szövegben látszik, ha vitatkozónak állunk az emberek minden új terv felett, alaposan megvárunk itt a nyilvánosság előtt minden eszmét, nem pedig ez is, az is felvet valamit s nagy többség pedig pofonni való flagnival halad tovább s abszolút nem törődik semmivel, sőt annyira nem törődik, hogy már a börtön is jajtatis nélkül hagyja hasznátot.

Itt viszont az a rendkívül kellemetlen körülmény áll elő, hogy nálunk Salgótarjánban borzasztó érzékeny pasasok laknak, a kiket az ayalisten se tud meggyőzni, akik megvannak rögtön sértődve, ha valaki az ő eszméjük helytelenségét be akarja bizonyítani, eljárásukat, működésüket kritizálni meri. Egyszóval Salgótarjánban nagyon kevesen tudják kiállni a hírlap (nyilvános) kritikát. Azt hiszem példát nem is kell felhoznom. A lap hasábjain lefolyt Kassai vita, ami inkább személyes hecc volt s egyéb dolgok meglehetősen argumentálnak az én igazam mellett.

De általánosítani se lehet a tételt, mert ott van például rendőrség ak. Arról olyan vaskos cikkek jelentek már meg mindkét lap hasábjain, hogy sok s még ez ideig a fölé botját se mozgatta senki, mióta Koperla egyszer „nyitlított” a Salgótarjáni Hírlapban. (Nem tudom emlékeznek-e rá?) Ez tehát szinte kötelességszerű nem törődomséggel állja a hírlap kritikát s bizony ugyancsak alaposan bele kell dolgozni s használni, ha az ember itt tisztességes állapotokat akar elérni.

Egyébként a cikk többi részével a lehető legnagyobb mértékben egyetérték, már csak azért is, mert én magam is nem egyeztettem irtam a tarjánait nem törődomsége, egynem ezen „úri eljárás” ellen, hogy mikor igazságtól van szó, akkor mindenki betel-havat bűzshord, de ha azok megvalósítására kerül a sor, akkor a legnagyobb rész visszavonul. Egymot vizsgálni azonban az, hogy ez nem speciális tarjáni betegség, hanem a ma „úri emberrel” között lehet, hogy az egész világon, de Magyarországon minden bizonytal szűltében bűzshord dominál.

A Szerkesztő urak igaz híve

Mlop.

Lakásbizárlók.

Megszokott dolog az nálunk Salgótarjánban, hogy pasaszokunk tarthatatlan állapotokról, kérünk, tanácsolunk, de legtöbbször hiába. Úgy vagyunk, mint a rozsa nevelő, aki addig üti, veri, szítja a gyereket, míg hozzászokik a dorgálásához és már rá sem hederít.

Nem szabad igazságtalannak, kiméltlennek lenni! Lásunk be hogy utóbbi időben milyen szép eredményeket ért el a község előjárás, ott vannak az új állami iskolák melyekre bőkezűséggel tekintünk. Szinte a szébb jövő hajnalhasádját látjuk bennük. Hisz unan kerül majd elő községünk új polgársága, jövőse reménye.

És amikor szűzette: nézzük a tudomány templomának emelkedését szívünkkel erősebben dobogtatja a gondolat, hogy az újabb generáció nevelését mily szép áldozatot hozunk; vesztünk csak egy pillanatot a nevelés apostolainak, a tanárok és tanítóknak lakásviszonyaira!

Eddig sem volt a tisztviselőknak kielégítő lakásuk ismerjük már a tarjáni lakásbizárlókat — sennél inkább csodálatos tehát hogy annyi új tanuló kinevelésékor nem volt az illetékes kőrisárak annyi előrelátásuk, hogy lakásokról gondoskodtak volna. Ne kívánjuk a tanítókat — aki már az iskola levéljében is reptatja tősdjét, hogy sőtét nedves kis szobácskában kúzza meg magát. Lám az ügygár mily szépen gondoskodik munkásokról! Egyszóval szűz: kényelmes lakásokat építtettek nekik, amelyek idővel a munkás tulajdonává válnak. Ugyanezt megtehetné a község előjárás az ő tisztviselőknak. Lapunk tett arról említést, mikor a

Pornográfia. Haladunk miúden lére; Salgótarján egészen a főváros nyomasztóba lép Volt már nálunk pénzhamisítás, család reklámcedulákkal stb. Most a pornográfia terén próbálkozott meg (szá) Bela tomesvári, 40 éves fényképész, Hegedűs József helybeli fényképész segédje. Beesett a műterembe 3 13—14 éves kis lányokkal és szemérmetlen fényképfelvételeket készített róink. (szá) a hatóságнал felfejtettetett.

Szüreti mulatság. A Frigyesaknai 18-éves és bányászati iskola helységében 1909. évi október hó 14-én társulat egybekötött szertkörü szüreti mulatságot rendez.

Verseny-birkózás Salgótarjánban. A községünkben óriási érdeklődéssel igazgató-sága nagy áldozatok árán egy professzionista birkózó versenyt rendez. amelyen csupa fő-névű profi birkózó vesz részt. Nem lehetne vit a bizalmatlanságot, amit a község táplál — talán jogosan — az ilyen profi-verse-nyek komolysága iránt. A birkózást érdemes megnézni, mert olyan jó technikájú és olyan rutinizott birkózókat láthat az ember, mint a Cságya Istvánéknak, a svájci Boern, Horváth, Sternberg és mások. A birkózásokat mindig jól ház mulatság kifogásalján ponty veszt. Ajánljuk a községnek csakazon támogatásba.

Atyópálfalván Gyertya-búza ház, 2 helyes gyümölcsös kerttel szabadkiszőlő öltés.

Iskolai ünnepély. A mátfalvai 23-éves népiiskola ünnepélyét a hó 1-én szép ünnepély keretében tarták meg. A tanács a király nevelője: Hugel 3 órákát Hosszú Gyula birkózás ünnepélyes szóra összerendelt tartott mely után, a szépen felkészített műve-terembe vonultak. Az ünnepélyt a Hosszú hangjai nyitották meg. Majd Fajta János VI. oszt. ünnepélyt szervezte. „Köszön a király” a költemény, mit „Tartás meg jenen a király” kezdete szok követett. Most László Földes tanító intezési beszéd de hitvány beszédet a gyermekekhez. Utána Trankó Marcska szavalata következett. Az ünnepélyt a „Szent-oltónkbezzel” zárták át.

Családirtó apa. Csopák Ferenc somen-gyári munkás 1. hó 1-én két gyermeket ce-velvessel lelőtte a szótán önmaga ellen fe-ldította fegyverét a három golyót rápott fe-jébe. Mindhármukat becsúdtatták a kórház-ba, ahol az egyik gyermek már meghalt, amíg a másik a a gyilkos apa élet hála közt lebegnek. Tettéknek okát azt emlegetik, hogy a Sternlicht-féle romángyárból, ahol mint előszokás alkalmára volt, elbocsátották. Ez azonban nagyon valószínűtlen, mert aránylag csak két ember van, akik lehet olyan erős lelki eméret, hogy családját és önmagát el-pusztítsa. A vizsgálat egyébként megindult.

Francia beszéd gyors és alapos elsajátítására és zongora oktatására előhadott növendé-keket is még elfogad STUMPF tanító ő, skola utca 154. szám.

Egy két szobás lakás kiadó
Cím a Boros nyomdában.

1181/1909 társé szag.
Arverési hirdetmény.
Alföldi bíróság végrehajtó az 1881. évi LX. L. c. 102. §-a értelmében szemmel közhírré teszi, hogy a kassai kir. törvény-székhöz 1909. évi 1022. sz. végzésre követ-keztében dr. Silberger József kassai ügyvéd által képviselt Stotter Leo javára 201 kor-3 jár. végzet 1909. évi márcz. hó 4. u. fogva-rosított közhírré si végrehajtás után le-és felhívást és 2210 kor-ra becsült követelést igényel, a. m. árak nyitvány arveresen eladástak.

Mely arverésnek a salgótarjáni kir. ja-rásbírója 1909. évi V. 111/7. számú végzésre folytat 138 kor, 92 sz. hátrahagyott közeke-velés, 707 korának 1909. évi végz. hó 2. nappal járó 6%, kamata utólag, Salgótar-jánban vevőket szembesíttek a jelenléte-vel értesítésben készült megírásokra 1909. október hó 28-ik napjának d. e. 10 órája határidőre közzették és ebből a véssel szem-ében szemmel oly meggyezéssel kívánják meg, hogy az értesítet igényelést az 1881. évi LX. L. c. 102. §-a értelmében közzéve-velés keretében a legelőször igényelők, szűke-velés-ten hivatkozva cím le-és fognak védeni.

Kir. Salgótarján 1909. okt. 1. napján.
Krády Dezső, kir. bír. végrehajtó

Hirdetések felvételnek
a Kiadóhivatalban.

Két kétszobás, vagy egy négyoszobás lakás
konyha, előszoba, pince és egyéb mellékkeliségekkel együtt
november 15-étől kiadó.
Felvilágosítást ad Márer Lajosné.

Kiváló gyógyhatású
erős tápszertartalmazó
TOJÁS és CSOKOLÁDÉ
COGNAC.

Rölkönösen lábbadozók, aggók, betegek és gyermekek
erősítésére is, orvosok által nagyon ajánljatik.

Rizárólagos egyedüli elárúsítási hely Salgótarjánban:
Gádor Zoltán fűszer és csemege üzletében.